

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članka vsak četrtletnik in velja s poštno vredn. v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1-50 K. Naročniki na Koroško 8 K, na druge kraje po potrebi. — List se dostavlja do odprave. — Če želite, da vam pošljemo "dodatke" dobivate list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroška cesta št. 4, splošno. — Na inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku "Mala znamenja" stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitvrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nepritožbe in reklamacije se pošiljajo preko.

## Osvobodjena Prekmurska!

Mučeniki so bili ogrski Slovenci. Usoda jim je od 1. nov. 1918 napolnila kupo trpljenja večkrat do vrha. Nepopisne so muke, ki so jih morali prestati v zadnjih devetih mesecih naši bratje in sestre v rodovitni Prekmurski. Madžari, Nemci in boljševiki so se vsuli na rodovitne prekmurske poljane. Kakor kobilice in gosenice so obžrli celo pokrajino. Na stotine najboljših ljudi so poklali, druge so zopet tirali po živinsko v sužnjost. Požgali so jim hiše in vasi, odgnali živino in ugonobili vse, kar se je dalo. Narod mučeniški je prosil in rotil po svojih poslancih našo vlado, rotil zeveznike v Parizu, naj ga rešijo neznanega jarma suženjstva. A višji oziri in političen položaj je preprečeval, da ni bila Prekmurska že davno oteta.

In danes, ko to pišemo, že korakajo jugoslovanske čete v Prekmurje. Pariška konferenca je prisodila ozemlje, na katerem biva okoli 100.000 prebivalcev, Jugoslaviji. Murska Sobota, Lendava, Beltinci in drugi važni kraji v Prekmurju so že zasedeni. Maloštevilne boljševiške čete so zbežale pred našimi. Ljudstvo vriska veselja in gre v celih procesijah naproti svojim rešiteljem in jih pogošča. Vlada je imenovala mariborskega okrajnega glavarja dr. Srečka Lajnsiča za civilnega oblastnika v Prekmurju, da uredi upravo. V torek se je odpeljal s francosko komisijo preko Št. Lenarta in Radgone v Mursko Soboto.

Bratje in sestre prekmurske, ki ste odslej državljani velike Jugoslavije, pozdravljeni!

## Kmeti stan — na plan!

Nove razmere, novi časi prihajajo k nam v brzih korakih. Časi, ko je kmet lahko držal križem roke in se ni brigal za nobeno politiko, so minili in se nikdar več ne bodo vrnili.

Silne in popolnoma spremenjene razmere novega časa tišči tudi kmeta v ospredje. Ljudstvo je po prevratu svetovne vojske dobilo vso oblast in sedaj naj se tudi te oblasti poslužiti.

V dobrem poznanju teh novih razmer si snujejo vsi stanovi svoje organizacije, delavci, uradniki, učitelji, obrtniki, trgovci. Vse dosežejo v naši novi državi, kar hočejo. Povišanje plač, skrajšanje delovnega časa, nove pravice v javnih zastopih, cenejša živila itd. Trgovci nemoteno lahko navijajo cene, kakor jim je drago, nihče jim ne brani. Delajo dobičke, polnijo si svoje žepke s stotisoči, milijoni. Tako si vsi stanovi izboljšujejo svoj položaj, živijo v blagostanju in obilici, le ubogi, zaničevani, ponižni kmet pa dela in se trudi od zjutraj do večera in kljub temu se mu slabo godi.

Strašna svetovna vojska je skoro do konca izžrpala našega kmeta. Nima skoro nič živine, gospodarstvo zanemarjeno vsled vojske, gospodarska poslopja in gospodarsko orodje v najslabšem stanju. Kamor se obrne, povsod ga čakajo nova popravila, novi stroški, a nič dohodkov; in davek pa raste od dne do dne. Petkrat tolik davek in še več kakor pred vojsko mora plačevati, kje naj dobi denar? In država tega nič ne upošteva? Nasprotno še tiste male dohodke, ki mu jih daje gospodarstvo mu hoče znižati. Trgovci smejo prosto navijati cene blagu, obleki in zahtevati desetkratni dobiček, država ne zgane prsta, ubogemu kmetu pa se povsod določajo cene. Zato hodi raztrgan in razcapan in si ne more privoščiti niti najmanjšega veselja. Veržniki, trgovci in drugi po vojski obogateli sloji pa lahko letajo od veselice do veselice in se zabavajo na račun žuljavih rok kmeta.

Kmetje, kako dolgo bodete še trpeli te razmere, kako dolgo bodete še s krvavimi žulji pridobljeni denar plačevali kot davek za mastne plače in zabave drugih slojev?

Kmetje samopomoč vas more rešiti. Časi, ko je vladala med ljudmi krščanska pravičnost,

je eden stan pomagal drugemu stanu in so vsi skupno zadovoljno živeli, so žalibog minuli. Zato pa poiščite si drugo sredstvo, ki bo vam v tem času splošne socialne krivičnosti, oderuštva, pomagalo kakor drugim stanovom, in to sredstvo je organizacija v Kmetstkih Zvezah.

Vstopite vsi v Kmetstke Zveze, združite se v mogočno armado kmetov in potem bodete pa tudi vi prišli do veljave. Nastopili bodete združeni v stanovski zvezi zoper vse krivice, ki se vam gode, in zahtevali za vse stanove enake pravice. Enako delati, enako trpeti in tudi enako dobiček prejemati.

Svetovna vojska je udarila vse stanove, celi narod. Posledice svetovne vojske morajo tudi vsi stanovi enako nositi. Splošna obubožanost in pomanjkanje je delež vojske za vse stanove. Ni torej prav, da bi kmeti stan sedaj gorje vojske za vse druge nosili, drugi bi se na njegov račun veselili. Ni prav, da bi eni delali 8 ur na dan, drugi 16, eni dobili nobene plače ali kake malenkostne vinarje, drugi pa stotake, kmet bi umiral od dela in truda, drugi bi pa pohajkovali in ljudi goljufali.

Splošna socialna pravičnost za vse stanove, to je naše kmetstko geslo. S tem geslom se združimo v Kmetstkih Zvezah, in boljši časi morajo tudi za kmeta priti.

## Zapeljivci, ki vodijo kmeta na kriva pota.

Pravljico o punči, ki so ga uprizorili udje človeškega telesa proti želodcu, poznate. Roke, noge, oči, ušesa, zobje, vsi so odpovedali se še naprej truditi za želodec. In nasledki? Vsi skupaj z želodcem vred so opešali. Kakor ne more želodec delovati, če mu odpovejo sodelovanje ali pokorščino drugi udje človeškega telesa, ravnotako opešajo in so zapisani smrti vsi ostali udje, če bi se spuntal želodec in ne bi hotel več izvrševati svojega „obrtja“.

Socialni demokratje ali rdečkarji so začeli najprvo hujskati delavske sloje, da ima samo delavec in tisti, ki so sprejeti v njegovo organizacijo, odločevati v javnem življenju, t. j. v politiki. S tem so nahujskali rdečkasti voditelji

## LISTEK.

### Iz groba v življenje.

Januš Golec.

(Dalje.)

Na vseh raznih frontah so kapali liki ovenelo listje v jeseni raz drevja naši moški krepki očetje, fantovski mladi sinovi in bratje v tuje, hladne grobove. V osamelih domovini pa so drsale po golih kolenih naše matere, žene, sestre in otroci po ostrem kamenju in trdih tleh na sirmine, da izprosijo in priključijo na raznih božjih potih in vseh božjo od pomoč in rešitev iz ledenega objema smrti in pogina. To dejstvo nam je bilo jasen dokaz, da mladočvrsti narod, ki daruje v smrt najboljšo očetje, sinove in brate, ki pa pri vseh smrtnih žrtvah veruje in upa, ni narod pogina, ampak narod boljše prihodnosti. In res! Naše žrtve, naša stoletna trdna vera in nikdar omahujoče upanje nista bila zaman, nas nista varala, prodrli sta ravno ob koncu svetovne borbe nebesne oblake, nebo samo nam je zarosilo svobodo in prstost v bratski nam Jugoslaviji.

Pa mi bo znabiti kdo ngovarjal, češ: Saj so tudi Nemci in Madžari molili za časa vojne, a vendar njih

molitev ni bila uslišana, pogreznili so se v propad in pogin. Nemški in madžarski časniki so nam poročali nešteto krat, kakšna da je bila ta njihova prošnja in molitev za zmago. Trobili so po celem svetu slšno: Mi se bojimo Boga, drugega nikogar. Bog kaznuj Angleže! Gospod, zahvalimo te, da nismo kakor: Rusi, Francozi, Belgijsi, Srbi in Angleži! To je bila farizejsko ošabna prošnja, ki je pretirala brun v lastnih očeh, pač pa narekovala Bogu prepredno kazen za le neznanne smeti drugih narodov. Ostavili so krvavo-smrtni tempelj Nemci in Madžari neuslišani, zdrhnili so v brezno propada in pogina. Mi ponižni jugoslovanski cestinarji pa smo stali v tej dobi vojne le sklonjenih glav od daleč, gledaje v strahu in trepetu na konečni izid borbe in trkali ponižno na svoja prsa, govoreč: Bog bodi milostljiv nam grešnikom! Odšli smo uslišani in odrešeni iz pozorišča štiriletnega klana v prostost, svobodo in samostojnost.

Kako pa je z brati Srbi? Ali so ti zaslužili spas, saj so vendar pravoslavni? Edini jarek razlike, ki nas loči ravno v verskem oziru od Srbov, je — pravoslavlje. To se pravi: Srbi ne priznavajo rimskega papeža za vidnega poglavarja tukaj na zemlji. Pa naš nevidni poglavar v nebu — Kriste Gospod, je skupni vladar vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, ker so Srbi tudi

globokoverni kristjani. Da je Bog sam dvignil na videz v večni propad pomandrano Srbijo, to nam jasno dokazuje ta svetovna vojna, iz katere se je dvignila mučenica Srbija ne samo z vsemi vdejstvenimi predvojnimi zahtevami, ampak tudi sanjami o velikosrbskem kraljestvu. Lahko rečemo, da trikrat več nego mi Slovenci in Hrvati skupaj prestali in pretrpeli so predragi nam Srbi izva svojega pojava na pozorišču zgodovine. Po komaj strtih okovih stoletnega turškega robstva zagrozilo je s potopom Srbom avstro-ogrsko in nemško neurje. Bodimo uverjeni, da, ako bi nekdanji bedni in pomilovanja vredni srbski narod ne držala po koncu in kvišku vera in upanje v vsepravičnega Boga, bi bili Srbi izginili iz zgodovine evropskih narodov in se razsuli v razvaline prebričke poznanosti.

Mi katoliški Slovenci in Hrvati pač lahko zremo v cvetočo nam prihodnost, ki nam bo privabila v doglednem času tudi versko ujedinjenje s sedaj še pravoslavni Srbi. Pomnimo vsi Jugoslovani! Lazar je bil obujen iz groba smrti v veselje življenja po veri in molitvi; nas Srbe, Hrvate in Slovence ste rešili vera in molitev. Ne zabimo na ta edino rešilni brod tudi sedaj ko siro se nastanili v svobodnem raj v — Jugoslaviji.

(Dalje priloženo!)